

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17533097>

Кулічев Віктор,

здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Державний університет інфраструктури та технологій,
e-mail: viktor.kulichev@gmail.com

Яновська Вікторія,

доктор економічних наук, професор,
Державний університет інфраструктури та технологій,
ORCID: 0000-0002-0648-3643

ІННОВАЦІЙНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІТ-СЕКТОРІ

АНОТАЦІЯ. Досліджується трансформація бізнес-моделей ІТ-компаній під впливом технологій штучного інтелекту (ШІ). Показано, що ШІ зараз не лише автоматизує бізнес-процеси, але й створює передумови для формування нових ціннісних пропозицій, каналів збуту та каналів взаємодії з клієнтами та партнерами, а також створення нових потоків доходів. Запропоновано типологію бізнес-моделей на основі ШІ, адаптованих до рівня цифрової зрілості компанії та ринку.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІТ, ШІ.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ. Зміна бізнес-моделей є необхідною умовою адаптації компаній до умов цифрової трансформації та змін у цілому. ШІ стає ключовим рушієм інноваційних перетворень, зокрема в сервісних, фінтех- та технологічних компаніях. Для українських ІТ-компаній важливо не лише впроваджувати ШІ, а й інтегрувати його в основу створення цінності, закладати на рівні ДНК бізнесу.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ. Визначити можливості та нові моделі створення цінності, що формуються та драйвуються під впливом ШІ, та класифікувати типи бізнес-моделей, адаптивних до різних сценаріїв цифрової трансформації в секторі ІТ.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ:

- системний підхід — для комплексного аналізу взаємозв'язків між технологічними змінами та організаційними процесами;
- метод порівняльного аналізу — для співставлення традиційних і ШІ-залежних бізнес-моделей;
- аналіз кейсів (case study) — аналіз бізнес-моделей компаній OpenAI, Grammarly, які впровадили ШІ-рішення;
- Canvas Business Model адаптація — для побудови типології моделей за рівнем інтеграції ШІ;
- SWOT-аналіз — для оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз в разі інтеграції ШІ в ІТ-сектор.

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ. Встановлено, що компанії з високим рівнем ШІ-зрілості використовують гібридні моделі: «AI-as-a-service», «Data-driven customization», «AI-enhanced B2B/B2C». Серед ключових переваг таких моделей — масштабованість, персоналізація та зниження транзакційних й операційних витрат.

ВИСНОВКИ. Інтеграція штучного інтелекту в бізнес-моделі дозволяє компаніям не лише покращувати внутрішні процеси, але й створювати інноваційні продукти та сервіси. Для українських ІТ-компаній це відкриває нові можливості на глобальному ринку, зокрема в експорті ШІ-рішень та сервісів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. OECD/BCG/INSEAD. (2025). The Adoption of Artificial Intelligence in Firms: New Evidence for Policymaking. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/f9ef33c3-en>.
2. OECD. (2023). OECD Employment Outlook 2023: Artificial Intelligence and the Labour Market. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/08785bba-en>.
3. Bughin, J., Seong, J., & Joshi R. (2019). Notes from the AI frontier: Modeling the impact of AI on the world economy. McKinsey Global Institute. <https://www.mckinsey.com>
4. Gassmann, O., Frankenberger, K., & Csik, M. (2014). The Business Model Navigator: 55 Models That Will Revolutionize Your Business. Pearson Education.

Kulichev Victor,

PhD Student,

State University of Infrastructure and Technology

e-mail: viktor.kulichev@gmail.com

Yanovska Viktoriia,

Professor, Doctor of Economic Sciences,

State University of Infrastructure and Technology,

ORCID: 0000-0002-0648-3643

INNOVATIVE BUSINESS MODELS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE IT SECTOR

ABSTRACT. Досліджується трансформація бізнес-моделей ІТ-компаній під впливом технологій штучного інтелекту (ШІ). Показано, що ШІ зараз не лише автоматизує бізнес-процеси, але й створює передумови для формування нових ціннісних пропозицій, каналів збуту та каналів взаємодії з клієнтами та партнерами, а також створення нових потоків доходів. Запропоновано типологію бізнес-моделей на основі ШІ, адаптованих до рівня цифрової зрілості компанії та ринку.

KEYWORDS: IT, AI.